

Nr 882

Av fru **Ryding m. fl.**, om rätt för lokal facklig organisation att delta i förhandling om arbetsanvisning.

(Lika lydande med motion nr 693 i Första kammaren)

I skriften »Förändring och trygghet — Arbetsmarknadspolitik i tillämpning» nämnes den arbetssökandes fyra rättigheter: 1) rätten till säkerhet; 2) rätten att bli informerad; 3) rätten att välja; 4) rätten att bli hörd. Dessvärre är dessa rättigheter i betydande grad illusoriska, därvid inte minst den i punkten 3 angivna rätten att välja. Det kan i realiteten bli ett val mellan att antaga ett för vederbörande olämpligt arbete med kraftig lönereduktion eller gå miste om ersättning från arbetslöshetskassan.

Detta irriterande problem har ökat i omfattning i samband med den pågående industriella strukturförändringen, vilken medför att allt flera mister sin anställning. Det stora flertalet av de arbetslöshetsdrabbade är i samband med medlemskap i fackförening anslutna till erkänd arbetslöshetskassa. Till följd av statsbidragsgivningen till denna verksamhet har statligt organ, nämligen arbetsmarknadsstyrelsen, utsetts som tillsynsmyndighet. AMS fungerar även som besvärinstans samt utfärdar instruktioner till länsarbetsnämnder och arbetsförmedlingar i dessa frågor. Medlemskap i erkänd arbetslöshetskassa medför ingen ovillkorlig rätt till understöd vid uppkommen arbetslöshet. Den arbetslöshetsdrabbade har att »ställa sig till arbetsmarknadens förfogande», innebärande bl. a. besök på arbetsförmedlingen minst en gång i veckan och stämpling av »kassakortet».

När det gäller begreppet att »ställa sig till arbetsmarknadens förfogande» är kassabestämmelserna i vissa avseenden synnerligen oförmånliga för den arbetslöse. Förmedlingstjänstemannen har uppgiften att anvisa den försäkrade arbetslöse ett s. k. »lämpligt arbete». Med lämpligt arbete avses i första hand arbete inom det egna yrket och i den egna bostadsorten. I den mån sådant ej står till buds kan emellertid annat arbete anvisas, varvid den försäkrade anses befinna sig i »självförvallad arbetslöshet» om han av ena eller andra skälet inte anser sig kunna acceptera det erbjudna arbetet. I sådant fall tillgripes avstängning från arbetslöshetsunderstöd.

Denna tvångssituation för den arbetslöshetsdrabbade uppkommer givetvis oftast på orter med omfattande industrinläggning och därav föranledd stor arbetslöshet. Nyssnämnda bestämmelse innebär nämligen i praktiken att vilket arbete som helst

kan anvisas, arbete som inte är passande för den arbetslöse, arbete som medför stark lönereduktion, arbete som är förlagt till annan ort o. s. v. Utan möjlighet för den arbetssökande att erhålla hjälp från sin fackliga organisation blir denne nödsakad att endera godta det lämnade arbetserbudandet eller också riskera att för 28 dagar bli provisoriskt avstängd från understöd från sin arbetslöshetskassa. Visserligen sker en utredning av kassastyrelsen på grundval av rapporter från arbetsförmedlingen och redogöraren. Under utredningstiden, d. v. s. 28 dagar, utgår ej ersättning från försäkringskassan.

Dessa bestämmelser, vilka gör såväl rätten att välja som rätten till ersättning vid arbetslöshet illusoriska, inverkar även på företagets politik beträffande omdisponering av arbetskraft. Om en kvalificerad arbetare flyttas från ackordsarbete till ett okvalificerat tidlönsarbete med betydligt reducerad inkomst och den förflyttade av denna orsak inte anser sig kunna stanna kvar utan slutar anställningen betraktas hans arbetslöshet som självförvållad. Han avstänges då under 28 kalenderdagar från ersättning från sin arbetslöshetskassa.

Det är enligt vår mening nödvändigt att genom lokalt fackligt inflytande vinna inflytande över den avstängningspolitik som nu med stor stränghet tillämpas. Vi föreslår att detta ombesörjes genom en ändring av arbetslöshetskasseförordningens paragraf 36. Den fackliga organisationen på platsen bör få delta i förhandling rörande det anvisade arbetet när den arbetssökande förklarar sig inte kunna acceptera det. Sådana förhandlingar bör regelmässigt äga rum om det erbjudna men icke accepterade arbetet hänför sig till annat yrkesområde eller är förlagt till annan ort.

Med stöd av det anförda föreslås,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till sådan ändring av arbetslöshetskasseförordningens paragraf 36 att den lokala fackliga organisationen alltid beredes möjlighet att delta i förhandling om arbetsanvisning vid de tillfällen som i motionen angetts.

Stockholm i januari 1968

Gunvor Ryding (vpk)

Gustav Lorentzon (vpk)

Axel Jansson (vpk)
